

Delårsöversikt

Januari – september 2018

Folksamgruppen

2018

Folksam

Översikt: Folksamgruppen

Folksam totalt	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Folksam kundindex (FKI), %	74 ⁷	79	78	79
Premier, Mkr ¹	44 007	41 357	49 939	47 023
Förvaltad kapital, Mkr ^{2,3,4}	422 312	392 692	394 125	375 794
Fondförsäkringstillgångar, Mkr ^{3,4,5}	155 694	137 347	139 632	124 042
Antal heltidstjänster ⁶	3 736	3 722	3 716	3 731

- ¹ Premier omfattar premieintäkt i sakförsäkring, premieinkomst i livförsäkring samt inbetalningar från sparare i fondförsäkring i samtliga tio försäkringsbolag.
- ² Konsumentkooperationens pensionsstiftelse ingår ej.
- ³ Avser vid periodens slut.
- ⁴ Tillgångar enligt totalavkastningstabell med avdrag för bolagsstrategiska innehav, vilket i huvudsak avser värdet av dotterföretag.

- ⁵ Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken.
- ⁶ Baseras på betald tid under perioden.
- ⁷ Nya mätmetod som medför lägre numerärt värde. Utfallet för perioden januari till september 2018 är likvärdigt med utfallet för helåret 2017. I det nya FKI-mätetalet ingår inte partner och företag, utan bara privat- och individmarknad.

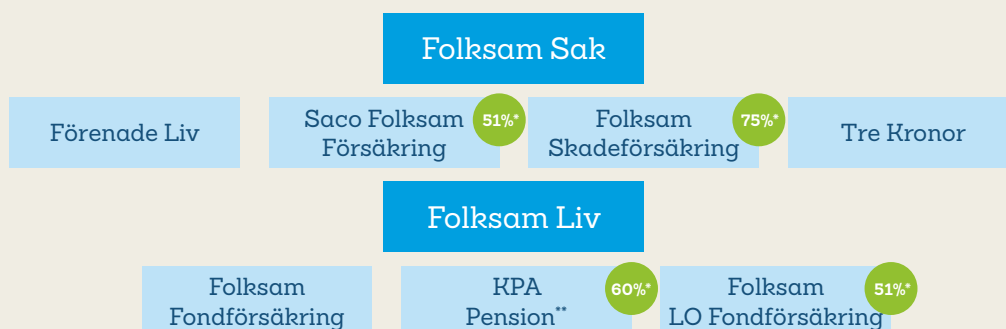
Väsentliga händelser

- Folksam lanserade den nya produkten Privatpension. Det är en traditionell försäkring som riktar sig främst mot Folksams drygt en miljon kunder i åldrarna 25 till 55 år som idag saknar sparande.
- Folksamgruppen förvärvade i ett exklusivt förfarande obligationer som Världsbanken (IBRD) gav ut till ett värde av 350 miljoner amerikanska dollar eller knappt 2,8 miljarder kronor.
- KPA Pension toppar för sjunde året i rad listan över pensionsbranschens mest hållbara varumärken och Folksam placerar sig på en andraplats i försäkringsbranschen i Sustainable Brand Index stora undersökning.
- KPA Pensionsförsäkring anpassade från och med den 29 mars 2018 den garanterade räntenivån för premiebestämd traditionell försäkring från 0,75 procent till

0,50 procent före skatt och avgifter. Garantin beräknas på 85 procent på det belopp som betalas in.

- Folksamgruppen köpte gröna obligationer till ett värde av drygt tre miljarder kronor (400 miljoner amerikanska dollar) som Europeiska investeringsbanken gav ut. Det är Folksamgruppens hittills största enskilda förvärv.
- Finansinspektionen godkände överlåtelsen av Förenade Livs försäkringsbestånd till Folksam Sak och Folksam Liv. Överlåtelsen genomfördes per den 1 juni.
- Folksam Sak tecknade den 2 oktober avtal om att sälja sin ägarandel om 75 procent i Folksam Skadeförsäkring med verksamhet i Finland. Aktierna säljs till det finska försäkringsbolaget Fennia. Affären är villkorad av ett godkännande från finska myndigheter.
- Folksam LO Fondförsäkring passerade 100 miljarder kronor i fondförsäkringstillgångar.

Fyra varumärken, två koncerner och tio försäkringsbolag

* Avser Folksamgruppens ägarandel.

** Varumärket KPA Pension omfattar moderbolaget KPA AB, försäkringsbolagen KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring) och KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring) samt KPA Pensionservice AB.

I den här delårsöversikten redovisar vi Folksam totalt, Folksam Sak-gruppen och Folksam Liv-gruppen. Med grupp avses samtliga försäkringsföretag inom Folksam Liv och Folksam Sak, det vill säga både de som konsolideras och de som inte konsolideras. Undantaget från detta i nyckeltalstabellerna för Folksam Liv-gruppen och Folksam Sak-gruppen är solvenskvoten som avser respektive legal koncern. Vi koncentrerar oss på resultaten för moderbolagen Folksam Sak och Folksam Liv samt dotterföretaget KPA Pensionsförsäkring. Vi redovisar även ett antal centrala nyckeltal för de övriga dotter- och intresseföretagen inom Folksamgruppen.

Optimering med kunden i fokus

Vårt fokus på att utveckla Folksamgruppens affär fortsätter. Inte minst när det gäller hur vi möter våra kunder, men också på effektivisering. Regelverksarbetet vrids om från implementering till optimering.

Det är en fantastisk resa Folksam har gjort de senaste åren. Vi har verkligen moderniserat och konsoliderat. Nu går vi in i en fas där vårt fokus på effektivisering och optimering stärks. Fokus affär. Fokus kostnad. Allt för att uppnå vår vision. Att våra kunder skall känna sig trygga i en hållbar värld.

Den totala premievolumen uppgick under årets första tre kvartal till 44 007 (41 357) miljoner kronor, en ökning med 6 procent. Den huvudsakliga tillväxten fortsätter att komma från kollektivavtalade tjänstepensioner, och framför allt dotterföretaget KPA Pension. Inom sakförsäkringsverksamheten låg premieintäkterna i nivå med förra året. Totalavkastningen var god för våra bolag främst till följd av högre avkastning från aktieportföljerna.

Vi fortsätter att investera i gröna obligationer. Det är en viktig del av Folksamgruppens hållbarhetsarbete. I oktober nådde vi målet om minst 25 miljarder i investerat belopp och befäste därmed vår position som en globalt ledande aktör. Det innebär att gröna obligationer utgör sex procent av det totala kapitalet vi förvaltar. Sedan vi satte upp målet har marknaden för gröna obligationer och vad som ofta kallas hållbara obligationer utvecklats enormt och det är glädjande att vi varit med och bidragit. Vi är i den här marknaden för att stanna och är mycket förväntansfulla och entusiastiska inför fortsättningen.

Världsekonomin fortsätter sin stabila tillväxt men det finns tydliga tecken på att tillväxten planat ut och vi rör oss mot en avmattning. Den internationella valutafonden IMF:s BNP-prognoser, knappt fyra procent i tillväxt både 2018 och 2019, har nyligen justerats ned något. Världen står fortsatt inför många politiskt tuffa utmaningar. Stigande handelsbarriärer är nu ett faktum.

En hög effektivitet i organisationen leder i slutänden till lägre premier och bättre villkor för våra kunder och ägare. Den nya organisationen som sjösattes i april, med två tydliga affärsområden, Liv och Sak underlättar effektiviseringsarbetet genom en tydlig ansvarsfördelning. Även om mycket sker löpande, har vi höjt växeln ytterligare efter sommaren. Regelverksarbetet vrids om från att implementera till att optimera, från reaktivt till proaktivt. En viktig del av detta är att vi så långt som möjligt ersätter konsulter med interna resurser och nu växlar vi över på allvar.

Vi har också ett tydligt fokus på att öka affärsvolymen. Vi vill stärka trenden att fler kunder söker sig till oss för att vi kan erbjuda det de behöver – trygghet. Lanseringen av produkten Privatpension som gjordes i början av året är en del av detta. Det är en traditionell försäkring som främst riktar sig mot våra drygt en miljon kunder i åldrarna 25 till 55 år som idag saknar sparande.

I juli kom promemorian om en ny tjänstepensionsreglering. Förslaget innebär att försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet kan välja att lämna försäkringsregleringen och omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Då huvuddelen av Folksam Liv med dotterbolags verksamhet är inom tjänstepensionsområdet kommer valet av bolagsform vara av stor strategisk betydelse för Folksam. Vi fortsätter att analysera förslaget och följer regleringsutvecklingen för att sedan kunna fatta kloka beslut om den framtida inriktningen.

Vi har mycket kvar att göra för att utveckla Folksamgruppen. I grunden handlar det om att öka tryggheten för våra kunder. Vi gläds åt det faktum att de är nöjda med oss och stannar allt längre samtidigt som vi har en tydlig målbild om vad vi vill uppnå i ett längre perspektiv.

Jens Henriksson
Vd och koncernchef

Marknadsöversikt och Folksamgruppen

Marknadsutveckling

Folksam behåller sin position på marknaden. Premiesiffror från Svensk Försäkring efter utgången av andra kvartalet visar att vi fortsätter att vara marknadsledare inom livförsäkring och marknadstrea inom skadeförsäkring.

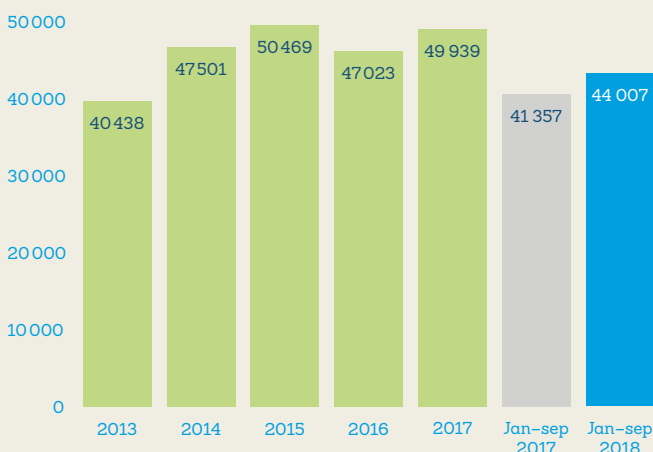
Den totala konkurrensutsatta livförsäkringsmarknaden ökade under tolv månadersperioden tredje kvartalet 2017-andra kvartalet 2018 med åtta procent till 225 miljarder kronor. Privat kapitalförsäkring (som står för en tredjedel av inbetalda premier i livförsäkringsföretagen) har ökat med 9 procent (6 miljarder kronor). Ökningen var stor även i tjänstepensionsförsäkringen, som ökade med 4 procent (4 miljarder kronor). Privat pensionsförsäkring fortsätter att minska.

Folksam behåller sin ledande ställning på totala premier inom livförsäkring, även om marknadsandelen är något lägre och uppgår till 13,9 (14,8) procent (inbetalda premier för både gamla och nya försäkringar). Marknadsandelen inom nyteckning minskar något till 11,8 (12,8) procent, men Folksam är fortsatt trea efter Alecia och Skandia.

Den totala sakförsäkringsmarknaden växte med 5 procent till 83 miljarder kronor jämfört med föregående år. Folksam är fortfarande den tredje största aktören med en marknadsandel om 16 procent, vilket är i nivå med föregående år.

Folksamgruppens totala premievolum under de första tre kvartalen 2018 uppgick till 44 007 (41 357) miljoner kronor. Tillväxten kommer huvudsakligen från den kollektiva tjänstepensionsaffären. Folksam Liv-gruppen står för 33 167 (30 432) och Folksam Sak-gruppen för 10 840 (10 925) miljoner kronor av premievolumen.

Total premievolum, Mkr

Makroekonomi

Den globala ekonomiska uppgången fortsätter, även om det finns tecken på att tillväxten är på väg att mattas av något. Den internationella valutafonden IMF förväntar sig att den globala tillväxten uppgår till 3,7 procent både i år och 2019, vilket är en liten nedjustering jämfört med den tidigare prognosen från april. Ökade handelshinder mellan USA och Kina är en viktig anledning.

Enligt IMF väntar avmattning längre fram, inte minst i USA när effekterna av landets skattereform avtar. Åldrande befolkningar, svag produktivitetutveckling, protektionism och mindre integration av världsekonomin är andra risker.

Sverige visar dock fortsatt en stark ekonomisk utveckling med både hög tillväxt och fallande arbetslöshet. IMF:s prognos för den svenska ekonomin är en tillväxt på 2,4 procent i år och 2,0 procent 2019. Inflationen ligger kring två procent och en räntehöjning från Riksbanken rycker närmare. För försäkringsbranschen är den låga räntenivån alltså en utmaning utifrån ett avkastningsperspektiv, även om aktörerna hittills hanterat läget bra.

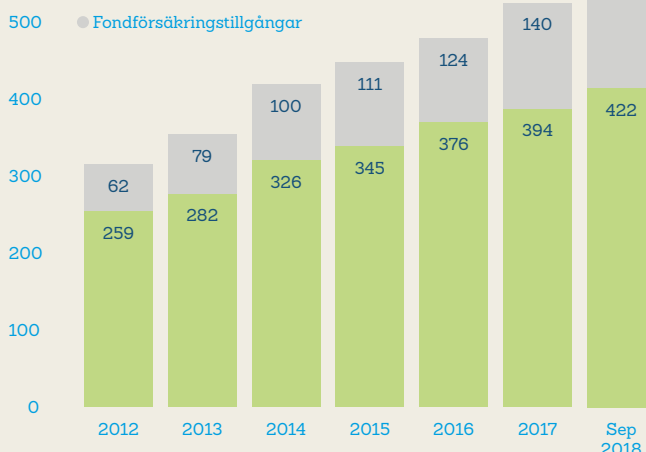
Förvaltad kapital och fondförsäkringstillgångar

Per den 30 september 2018 förvaldade Folksamgruppen 422 312 (392 692) miljoner kronor. Fondförsäkringstillgångarna uppgick per den 30 september 2018 till 155 694 (137 347) miljoner kronor. Ökningen av fondkapitalet beror både på god värdeutveckling och positivt premieinflöde.

Folksamgruppens förvaldade kapital, 30 september 2018

Folksam's förvaldade kapital och fondförsäkringstillgångar, Mdr kr

Folksamgruppens olika företag uppvisade en något högre avkastning under de tre första kvartalen 2018, jämfört med samma period föregående år. Folksam Livs avkastning blev 5,4 procent och KPA Pensionsförsäkrings avkastning blev 4,6 procent. Det var huvudsakligen aktier som avkastade mer. Specialplaceringar uppvisade god avkastning, men står för en relativt liten del av tillgångsportföljerna. Några särskilda händelser inom kapitalförvaltningsverksamheten:

- Folksamgruppen förvärvade i ett exklusivt förfarande obligationer som Världsbanken (IBRD) gav ut till ett värde av 350 miljoner amerikanska dollar eller knappt 2,8 miljarder. Genom detta tredje förvärv i samma storlek med ett Världsbanksorgan som låntagare vill Folksamgruppen rikta fokus mot fem av FN:s sjutton globala utvecklingsmål.
- KPA Pensionsförsäkring investerade exklusivt 200 miljoner kronor i Vellinge kommuns första gröna obligation. Obligationen ska finansiera nollenergihuset "Omtankens hus" i Höllviken – kommunens nya omsorgsboende och mötesplats för äldre.
- Folksamgruppen köpte gröna obligationer till ett värde av drygt tre miljarder kronor (400 miljoner amerikanska dollar) som Europeiska investeringsbanken gav ut. Det är Folksamgruppens hittills största enskilda förvärv. Investeringen fördelar sig enligt följande inom Folksamgruppen: Folksam Liv 182 miljoner amerikanska dollar, Folksam Sak 52 miljoner amerikanska dollar och KPA Pension 166 miljoner amerikanska dollar. Därmed har Folksamgruppen på två år investerat omkring tjugo miljarder kronor i gröna obligationer. Målet är att innan utgången av 2018 öka investeringarna till tjugofem miljarder kronor.
- KPA Pension och Folksam, investerade tillsammans två miljarder kronor i en obligation för att bidra till byggandet av ett hållbart Stockholm. Genom förvärvet vill Folksamgruppen uppmärksamma betydelsen av att planera och bygga städer och samhällen som är inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. Samtidigt bidrar affären till målsättningen att ge kunderna en god riskjusterad avkastning.
- Genom en investering på 600 miljoner kronor i en grön obligation som Världsbanken gett ut uppnådde Folksamgruppen målet att före utgången av 2018 äga mer än 25 miljarder kronor i gröna obligationer. Det är en viktig del av Folksamgruppens hållbarhetsarbete och befäster positionen som en globalt ledande aktör inom gröna obligationer. De utgör sex procent av det förvaltrade kapitalet.

Regelverk

Nya och kommande regelverk ställer stora krav på omställning av verksamheter inom försäkring och pensionssparande.

EU:s dataskyddsförordning (GDPR)

EU:s dataskyddsförordning (GDPR) ersatte den 25 maj 2018 Personuppgiftslagen (PUL). GDPR ökar fokus på varje individs rättigheter och ägarskap över sina personuppgifter. Folksamgruppen har ställt om verksamheter som hanterar personuppgifter.

Ny lag om distribution av försäkringar (IDD)

Lagen om försäkringsdistribution, IDD, trädde i kraft den 1 oktober 2018. Lagen innehåller förslag för att öka skyddet för kunder och skapa mer likartade konkurrensvillkor på marknaden. De svenska reglerna går på vissa områden längre än EU-reglernas minimikrav. Affärsmodeller, avtal, dokumentations- och informationsmaterial, utbildning samt ersättningar till anställda påverkas. Folksamgruppen välkomnar att lagen innebär ett stärkt konsumentskydd. De ytterligare bestämmelserna i lagen som avser distribution av tjänstepensionsförsäkringar som är exponerade mot marknadsvolatilitet börjar tillämpas den 1 oktober 2019.

Skriftlighetskrav vid telefonförsäljning

I juni 2018 beslutade riksdagen att stärka konsumentskyddet vid telefonförsäljning. Beslutet innebär att en konsument som blir uppringd av en säljare efter den 1 september skriftligen måste godkänna ett avtal innan det blir bindande. Ett skriftligt godkännande kan ges via post, e-post eller sms.

Tjänstepensionsreglering (IORP2)

Försäkringsrörelselagen (Solvens II) gäller sedan 2016 samtidigt som bolag som bedriver tjänstepensionsverksamhet kan följa övergångsregler. I juli 2018 kom en departementsskrivelse från Finansdepartementet om en ny tjänstepensionsreglering. Förslaget innebär att försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet kan välja att lämna Solvens 2-regleringen och omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Då huvuddelen av verksamheten inom Folksam Liv med dotterbolag är inom tjänstepensionsområdet är valet av bolagsform av strategisk betydelse. Folksamgruppen analyserar förslaget och följer noggrant utvecklingen av tjänstepensionsregleringen för att kunna fatta beslut om den framtida inriktningen.

Digitalisering

Digitaliseringen och automatiseringen påverkar försäkrings- och pensionssparande på många sätt. Å ena sidan uppstår nya risker och förändrade sätt att kommunicera med kunderna, å andra sidan skapas nya försäkringsbehov, affärsmodeller och konkurrenter. Internet of Things och självkörande bilar, delningsekonomi och automatiserad skadehantering samt robotrådgivning är konkreta exempel på digitaliseringens och automatiseringens konsekvenser.

För Folksam fortsätter de stora utvecklingssatsningarna, som förbättring av IT-systemen och ökning av vår digitala närvaro för kundkommunikation, för att vi ska bli ett än mer modernt och effektivt företag. Men de driver också kostnader. Vi prioriterar därför bland projekten för att säkerställa att de projekt vi har i gång levererar avsedd nytta. Robotics och FutureLab är två avdelningar inom Folksamgruppen som syftar till att förbereda verksamheterna för framtida tekniksprång.

Hållbarhet

Utifrån Folksamgruppens övergripande hållbarhetsmål har vi identifierat fem av FN:s globala hållbarhetsmål som vägledande i arbetet:

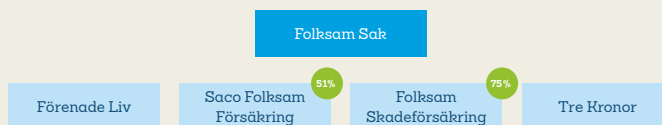
- Hälsa (mål 3)
- Jämställdhet (mål 5)
- Anständiga arbetsvillkor (mål 8)
- Hållbar konsumtion och produktion (mål 12)
- Bekämpa klimatförändringarna (mål 13).

Arbetet med ansvarsfull kapitalförvaltning kopplas till alla de 17 globala målen, med fokus på att i möjligaste mån lyfta fram de fem mål Folksamgruppen prioriterat.

Folksam har inom ramen för företagsnätverket Hagainitiativet också förbundit sig att vara fossilfritt senast 2030. Vi har även satsat stort på att investera i gröna obligationer och har nu passerat 25 miljarder kronor, i linje med vårt mål.

Folksam Sak med dotterföretag rapporterar enligt Solvens II. Folksam Liv med dotterföretag har rena Solvens II-bolag (KPA Livförsäkring), företag med blandad verksamhet (Folksam Fondförsäkring och Folksam Liv) och rena tjänstepensionsbolag (Folksam LO fondförsäkring och KPA Pensionsförsäkring) som följer Solvens I-regelverket. Bolagens kapitalkrav enligt Solvens II fastställs enligt standardmodellen, som är anpassad efter ett genomsnittligt, europeiskt försäkringsbolag. Samtliga bolag uppfyller solvens- och minimikapitalkrav. Beräkningar av solvenskvot för Folksam Sak (grupp) och Folksam Liv (moderbolag) redovisas med ett kvartals eftersläpning.

Folksam Sak

Folksam Sak-gruppen	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Premieintäkt, Mkr	10 840	10 925	14 651	14 269
Förvaltad kapital, vid periodens slut, Mkr	47 112	46 250	46 658	46 106
Solvenskvote ¹⁾ (SCR), vid periodens slut	2,2	2,0	2,0	2,0

Premieintäkterna inom Folksam Sak-gruppen minskade till 10 840 (10 925) miljoner kronor. Minskningen förklaras av att förbunden Unionen och Vision valde att inte förnya sina försäkringar i Förenade Liv/Folksam. Det förvaltade kapitalet ökade med två procent till 47 112 (46 250) miljoner kronor. Solvenskvoten enligt Solvens II-regelverket var 2,2 (2,0).

Folksam Sak (moderföretag)	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Premieintäkt, Mkr	9 184	8 678	11 671	11 298
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	219	203	108	-250
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt, Mkr	1 529	463	913	1 746
Totalkostnad, %	98,6	99,1	97,9	100,8
varav skadekostnad, %	80,4	85,1	82,7	84,0
varav driftskostnad, %	18,2	14,0	15,2	16,8
Totalavkastning, %	4,8	1,5	3,4	6,6
Konsolideringskapital, vid periodens slut, Mkr	21 774	18 383	18 382	18 092
Konsolideringsgrad, vid periodens slut, %	180	161	161	157
Solvenskvote ¹⁾ (SCR), vid periodens slut	2,3	2,2	2,2	2,2

¹⁾ Solvenskvoten avser kapitalbas i relation till kapitalkrav i enlighet med Solvens II-regelverket. Solvenskvoten redovisas med ett kvartals eftersläpning.

Premieintäkterna för perioden uppgick i moderföretaget till 9 184 (8 678) miljoner kronor, vilket är 6 procent högre jämfört med föregående år 2017. Det starka erbjudandet och den ökade försäkringsviljan hos kunderna fortsatte att driva efterfrågan och utvecklingen mot försäkringar med mer innehåll i kombination med vissa premiejusteringar bidrog även detta till premietillväxten. Beståndsöverlåtelsen från Förenade Liv bidrog också till ökningen. De största premieökningarna var inom Hem & Villa, Sjuk- och olycksfall och Motor & Trafik.

Totalkostnadsprocenten i moderföretaget uppgick till 98,6 (99,1), vilket var en minskning med 0,5 procentenheter. Skadekostnadsprocenten förbättrades till 80,4 (85,1) procent. Förbättringen var driven av ett förbättrat skadeutfall, delvis drivet av ett negativt skadeavvecklingsresultat föregående år.

Driftskostnadsprocenten ökade däremot till 18,2 (14,0) primärt till följd av ändrad metod för aktivering av anskaffningskostnader, vilket medfört att vi under perioden endast haft avskrivningar om 165 mkr av tidigare aktiverade anskaffningskostnader men ingen aktivering har gjorts under perioden. Engångseffekten på driftskostnadsprocenten av

denna principförändring var en ökning med 1,8 procentenheter. En återbetalning av pensionspremier föregående år i kombination med högre kostnader för utvecklingsåtgärningar under perioden bidrog också till ökningen av driftskostnadsprocenten.

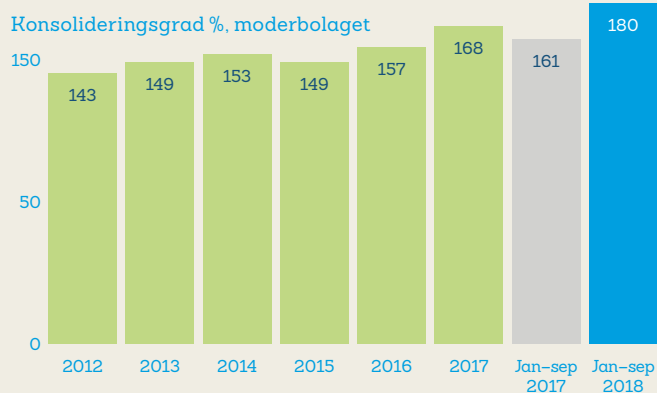
Det försäkringstekniska resultatet uppgick till 219 (203) miljoner kronor, vilket är 16 miljoner kronor högre än förra året. Resultatförbättringen förklaras primärt av den ökade premietillväxten i kombination med det förbättrade skadeutfallet. Resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick för perioden till 1 529 (463) miljoner kronor. Förbättringen kan härledas till ökad kapitalavkastning.

Totalavkastningen blev 4,8 (1,5) procent. Det beror huvudsakligen på högre avkastning på aktier i kombination med ökad avkastning inom räntebärande värdepapper, men även specialplaceringar till följd av högre marknadsvärderingar av innehav. Solvenskvoten, som vi redovisar med ett kvartals eftersläpning, uppgick till 2,3 (2,2) för moderföretaget.

Konsolideringsgraden ökade och uppgick till 180 (161) procent i moderföretaget.

Hänt under perioden (jan–sep):

- Folksam lanserade den nya digitala tjänsten "Hitta vårdgivare utomlands" för att hjälpa kunderna att hitta kvalitetssäkrade läkarmottagningar och samtidigt att få ned kostnaderna för reseskador.
- Företagsaffären avslutade den omstruktureringsprocessen som präglats av verksamheten de senaste åren och inneburit att verksamheten koncentrerats till vissa marknader och företag.
- Principen för aktivering av anskaffningskostnader i Folksam Sak ändrades. Direkta och rörliga kostnader aktiveras om rätta förutsättningar föreligger för aktivering. Med direkta och rörliga kostnader avses förskotts- och engångsprovisioner som betalas till försäljningspersonal, förmedlare eller andra distributörer. Med anledning av att Folksam Sak har ändrat provisionerna till interna och externa säljare och förmedlare kommer ingen aktivering ske från och med 1 januari 2018. Detta innebär att under perioden januari-juni 2018 har driftkostnaderna belastats med 165 mkr i avskrivningar relaterade till aktivering från föregående år. Ändringen betraktas framåtriktad vilket innebär att inga jämförelsetal har räknats om.

Folksam Liv-gruppen	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Premier ¹⁾ , Mkr	33 167	30 432	35 288	32 754
Förvalt kapital, vid periodens slut, Mkr	374 984	346 234	347 258	329 485
Fondförsäkringstillgångar, vid periodens slut, Mkr	155 694	137 347	139 632	124 042
Solvenskvote ²⁾ , vid periodens slut	3,2	3,3	3,2	3,4

Premierna för Folksam Liv-gruppen uppgick till 33 167 (30 432) miljoner kronor efter tredje kvartalet 2018. Det förvaldade kapitalet uppgick till 374 984 (346 234) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångarna till 150 694 (137 347) miljoner kronor. Totalt hade kundernas tillgångar ökat med omkring tio procent vid utgången av september 2018, jämfört med motsvarande tidpunkt föregående år. Solvenskvoten var 3,2 (3,3).

Folksam Liv (moderföretag)	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Premier ³⁾ , Mkr	8 215	7 595	10 324	9 840
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	9 295	5 680	5 706	8 190
Förvaltningskostnad, %	0,6	0,5	0,6	0,6
Totalavkastning, %	5,4	3,4	4,2	8,4
Förvalt kapital, vid periodens slut, Mkr	189 801	178 629	179 413	176 267
Solvensgrad, vid periodens slut, %	172	167	165	165
Solvenskvote ²⁾ blandade bolag	3,8	3,8	3,7	3,9
Kollektiv konsolidering tjänstepension, vid periodens slut, %	121	121	120	121
Kollektiv konsolidering övrig livförsäkring, vid periodens slut, %	120	119	118	120

¹⁾ Premier omfattar premieinkomst för sparförsäkring och premieintäkt för riskförsäkring samt inbetalningar från sparare i fondförsäkring.

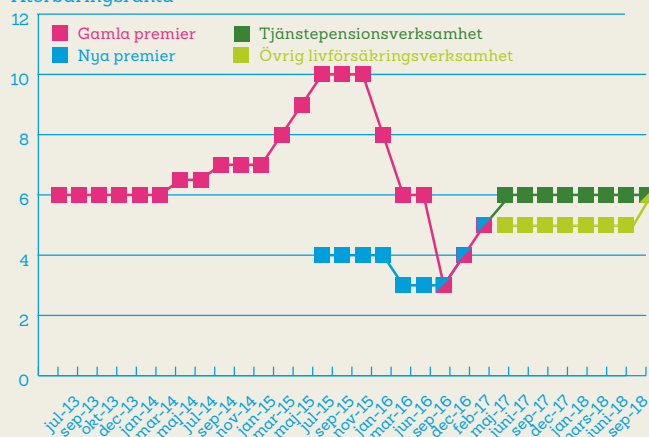
²⁾ Solvenskvoten för blandade bolag avser summan av kapitalbasen i relation till kapitalkrav för övrig livförsäkring (i enlighet med Solvens II-regelverket) och kapitalbasen i relation till kapitalkrav (i enlighet med Solvens I-regelverket) för tjänstepensionsverksamhet. Solvenskvoten redovisas med ett kvartals eftersläpning.

³⁾ Premier omfattar premieinkomst för sparförsäkring och premieintäkt för riskförsäkring.

Premierna för moderföretaget Folksam Liv ökade till 8 215 (7 595) miljoner kronor. Ökningen kom främst från sparande-produkterna individuell tjänstepension och individuell sparförsäkring och berodde på en högre försäljning inom förmedlad kanal. Även riskprodukterna ökade något i premievolum. Driftskostnaderna uppgick till 982 (885) miljoner kronor vilket innebar en ökning med 97 miljoner motsvarande elva procent. Ökningen kom ifrån högre kostnad för anskaffning på grund av ökad försäljning inom förmedlad kanal och högre utvecklingskostnader. Totalavkastningen för perioden uppgick till 5,4 (3,4) procent och bidrog till det försäkringstekniska resultatet. Det är framför allt högre avkastning från aktier till och med kvartal tre som gör att totalavkastningen blev högre under perioden. Sett över de fem senaste åren 2013–2017 har den årliga genomsnittliga totalavkastningen för Folksam Liv varit 7,1 procent. Över den senaste tioårsperioden 2008–2017 är totalavkastningen 6,9 procent per år. Solvensgraden i moderföretaget ökade till 172 (165) procent per den sista september 2018. God värdeutveckling samt positivt kassaflöde bidrog till den förbättrade solvensgraden. Solvenskvoten för blandade bolag, som vi redovisar med ett kvartals eftersläpning, är stabil och uppgick till 3,8 för moderföretaget. Den kollektiva konsolideringsgraden för premiebestämd tjänstepensions-

försäkring uppgick till 121 procent den sista september 2018 och till 120 procent för övrig livförsäkringsverksamhet.

Återbäringsränta

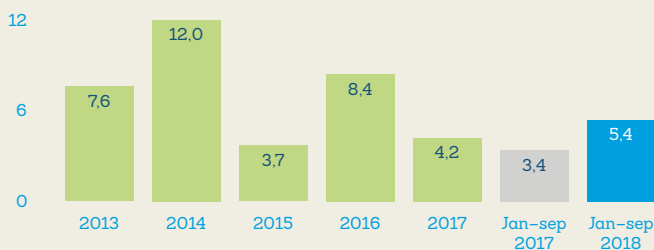

2015-11-30 slog Folksam Liv samman all tjänstepensionsverksamhet och grenarna "tjänstepensionsverksamhet" och "övrig livförsäkringsverksamhet" bildades. Från och med 2017-04-01 har de två försäkringsgrenarna olika återbäringsräntor.

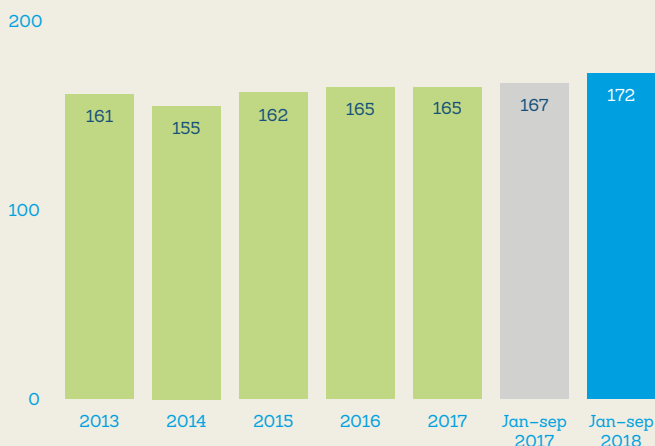
Hämt under perioden (jan–sep):

- Folksam lanserade den nya produkten Privatpension. Det är en traditionell försäkring som riktar sig främst mot Folksams drygt en miljon kunder i åldrarna 25 till 55 år.
- Folksam blev en av de utvalda inom traditionell försäkring i Collectums ITP-upphandling, som gäller för mer än 900 000 privatanställda tjänstemän, för perioden oktober 2018 till september 2023.
- Folksam Liv höjde från och med den första september 2018 återbäringsräntan för övrig livförsäkringsverksamhet från 5,0 till 6,0 procent.

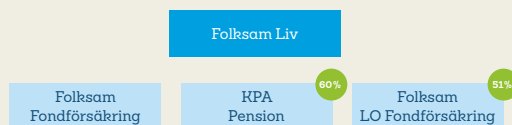
Totalavkastning %, moderföretaget

Solvensgrad %, moderföretaget

KPA Pensionsförsäkring

KPA Pensionsförsäkring AB	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Premieinkomst, Mkr	14 313	12 469	13 378	12 138
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	12 871	8 768	9 172	7 280
Förvaltningskostnad, %	0,2	0,1	0,2	0,2
Totalavkastning, %	4,6	3,7	4,6	6,6
Avkastningsränta, %	4,7	3,8	4,8	6,7
Förvalt kapital, vid periodens slut, Mkr	180 409	162 760	163 060	148 379
Solvensgrad, vid periodens slut, %	176	169	168	164
Solvenskvot (S1), vid periodens slut	17,2	16,4	16,3	15,4

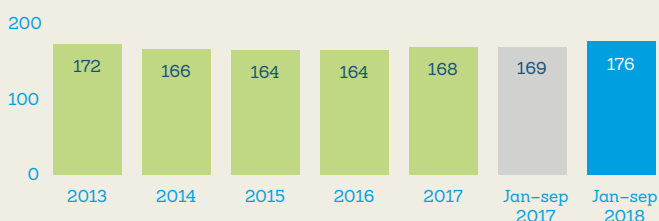
Premieinkomsten för KPA Pensionsförsäkring ökade och uppgick till 14 313 (12 469) miljoner kronor. En anledning till den starka utvecklingen är att KPA Pension som förvalsbolag inom premiebestämd pension årligen får många nya kunder, dessutom har det varit ett minskat antal kunder som valt att lämna KPA Pension. I samband med 2018 års förmedling tillkom 120 000 (115 000) nya pensionssparare som omfattas av pensionsavtalen KAP-KL och AKAP-KL. Det försäkringstekniska resultatet gynnades av positivt kassaflöde och uppgick till 12 871 (8 768) miljoner kronor. Förvaltningskostnadsprocenten i KPA Pensionsförsäkring

var 0,2 (0,1). KPA Pensionsförsäkrings solvensgrad vid periodens slut var 176 (169) procent. Det är framför allt det positiva kassaflödet som bidrog till den förbättrade solvensgraden. Solvenskvoten, som vi redovisar med ett kvartals eftersläpning, uppgick till 17,2 (16,4) för KPA Pensionsförsäkring. Totalavkastningen uppgick till 4,6 (3,7) procent för perioden och avkastningsräntan var 4,7 (3,8) procent. Sett över de senaste tio åren 2008–2017 har den årliga genomsnittliga totalavkastningen för KPA Pensionsförsäkring varit 7,5 procent.

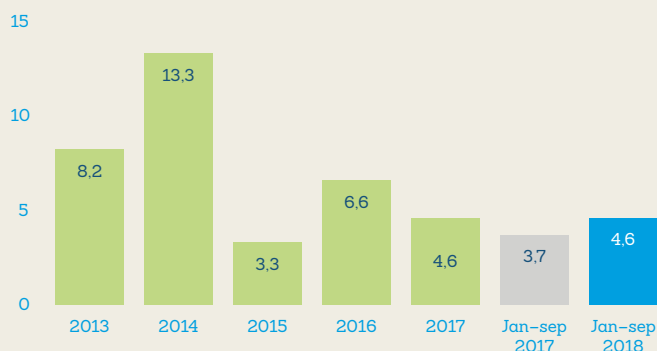
Hänt under perioden (jan–sep):

- KPA Pensionsförsäkring sänkte från och med den 1 januari 2018 avgifterna med 25 procent för den premiebestämda traditionella försäkringen för tjänstepensionsavtalen AKAP-KL och KAP-KL för förvaltning av kommun- och landstingsanställdas tjänstepensioner. De rörliga avgifterna sänks från 0,15 till 0,11 procent, medan den fasta avgiften på 48 kronor kvarstår. Sedan 2001 har avgifterna sänkts med över 70 procent.
- Likaså sänkte KPA Pensionsförsäkring från och med den 1 januari 2018 priset från tre till två procent i en produkt kopplad till den kollektivavtalade tjänstepensionen, den så kallade premiefrielseförsäkringen. Premiesänkningen berör 900 arbetsgivare i kommuner, landsting och kommunala bolag.
- KPA Pensionsförsäkring anpassade från och med den 29 mars 2018 den garanterade räntenivån för premiebestämd traditionell försäkring från 0,75 procent till 0,50 procent före skatt och avgifter. Garantin beräknas på 85 procent på det belopp som betalas in. Ändringen gäller från den 29 mars 2018 och premier inbetalda före detta datum påverkas inte.
- Arvidsjaur och Luleå i norr till Täby, Tyresö, Motala, Vallentuna och 33 orter i Skåne är några av de kommuner som under perioden valde KPA Pension till leverantör för pensionsadministration.
- KPA Pension toppar för sjunde året i rad listan över pensionsbranschens mest hållbara varumärken.
- KPA passerade målet att äga mer än 10 miljarder kronor i gröna obligationer. Hållbara investeringar är viktig del av bolagets hållbarhetsarbete.

Solvensgrad %

Totalavkastning %

Appendix: Övriga dotter- och intresseföretag

Folksam Sak				
Tre Kronor	Jan – sep 2018	Jan – sep 2017	2017	2016
Premieintäkt, Mkr	776	745	999	962
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	51	52	95	56
Resultat före skatt, Mkr	55	50	94	66
Totalkostnad, %	93,5	93,1	90,5	94,1
Solvenskvt (SCR), vid periodens slut	2,2	2,1	2,2	2,0
Folksam Skadeförsäkring				
Premieintäkt, Mkr	542	540	721	736
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	-24	45	-14	61
Resultat före skatt, Mkr	-22	49	-18	99
Totalkostnad, %	104,6	93,4	103,7	93,3
Solvenskvt (SCR), vid periodens slut	3,2	3,1	2,9	2,9
Förenade Liv				
Premieintäkt, Mkr	222	832	1 086	1 110
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	-102	10	-24	246
Resultat före skatt, Mkr	-100	10	-24	246
Totalkostnad, %	113,7	105,1	103,9	100,8
Solvenskvt (SCR), vid periodens slut	1,1	2,0	2,1	1,8
Saco Folksam Försäkring				
Premieintäkt, Mkr	116	130	174	163
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	11	8	8	18
Resultat före skatt, Mkr	20	13	14	25
Totalkostnad, %	86,1	83,5	82,1	85,8
Solvenskvt (SCR), vid periodens slut	1,6	1,5	1,5	1,4
Folksam Liv				
RPA Livförsäkring				
Premieinkomst, Mkr	294	279	279	266
Periodens resultat före skatt, Mkr	173	114	4	57
Förvaltningskostnad, %	0,5	0,5	0,7	0,6
Totalavkastning, %	3,3	2,2	3,0	4,8
Solvenskvt (SCR), vid periodens slut	3,2	3,1	3,1	3,2
Folksam Fondförsäkring				
Premieinkomst, Mkr	19	14	20	14
Periodens resultat före skatt, Mkr	73	12	45	110
Förvaltningskostnad, %	0,8	1,1	1,3	1,2
Fondförsäkringstillgångar, vid periodens slut, Mkr	44 346	41 845	42 574	39 961
Solvenskvt blandade bolag	1,4	1,5	1,2	1,5
Folksam LO Fondförsäkring				
Premieinkomst, Mkr	87	72	103	95
Periodens resultat före skatt, Mkr	180	171	241	199
Förvaltningskostnad, %	0,10	0,07	0,1	0,1
Fondförsäkringstillgångar, vid periodens slut, Mkr	101 037	86 119	87 525	75 174
Solvenskvt (S1), vid periodens slut	5,9	5,2	5,4	4,6

Det här är Folksamgruppen

Vårt jobb är att ge trygghet i livets alla skeden. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar och spara till pensionen. Varje gång vi möter en kund, möter vi också en ägare. Och vi har många ägare. Vi försäkrar nästan varannan svensk och har hand om pensionen för mer än två miljoner människor. Det betyder att Folksamgruppen är en av de ledande aktörerna inom försäkring och pensionssparande.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vår affärsidé

Vi är kundernas företag som erbjuder försäkringar och pensionssparande som skapar trygghet och gillas av många.

Vårt övergripande mål

Vi ska ha försäkrings- och pensionssparandebranschens mest nöjda kunder.

Läs mer på folksam.se

Våra kunder ska
känna sig trygga
i en hållbar värld

För ytterligare information, vänligen kontakta:

- Jesper Andersson, CFO Folksamgruppen, 070-831 59 76
- Christian Hall, investerrelationer Folksamgruppen 0724-68 70 60